

ምዕራፍ 5

99 115 10,000
 1375 609 $100 \times 6 = 600$
 $1,500 \div 3 = 500$ 1.082 999

ምርባሕን ምምቃልን መሰኝ ቁፅርታት ክሳብ 10000

5.1 ምርባሕ ርባሓት 100 ብበዓል ሓደ ሆሄ መሰኝ ቁፅሪ

ክብኛ 1 ለተህይወት ተኸለ ቡን እተልምዕ ገባር እያ። ኣብ ሓደ ወርሒ 200 ከፈር ቡን ሸይጣ። ብተመሳሳሊ መጠን ምህርቲ ኣብ ኣርባዕተ ወርሒ ክንደይ ከፈር ቡን ትሸይጥ?

ፍታክ $4 \times 200 = ?$

መሰረታዊ ሓቅታት ምርባሕ ብምክታል ብቐሊሉ ምርባሕ ይክኣል እዩ።

$$4 \times 2 = 8$$

$$4 \times 20 = 80$$

$$4 \times 200 = 800$$

ስለዚ ለተህይወት ኣብ ኣርባዕተ ወርሒ 800 ከፈር ሸይጣ።

ብተመሳሳሊ ኣገባብ ርባሓት 100 ብቐሊሉን ብቐልኩምን ክተስልሑ ትክእሉ ኢኹም።

$$2 \times 3 = 6$$

$$3 \times 4 = 12$$

$$20 \times 3 = 60$$

$$30 \times 4 = 120$$

$$200 \times 3 = 600$$

$$300 \times 4 = 1200$$

ንጥረት 1

$3 \times 4 = 12$ ብምውሳድ ሕድ ሕድ መራብሕቲ በቢተራ ናብ 30፣ 300 ወይ ድማ 40፣ 400 እንተቐይርኩም ወፅኢትኩም ብኸመይ ክምትረኽቡ ተመያየጡ።

መስመዳ 1

ነዞም ዘስዕቡ ብቻልኩም ኣስልሑ።

- 1. 2×100 2. 100×3 3. 500×2
- 4. 3×500 5. 4×900 6. 400×5
- 7. 300×6 8. 800×7 9. 800×8
- 10. 800×9

ቃል ግድሳት

- 11. ፋብሪካ ዓለባ ኣልመዳ ኣብ ሓደ ወርሒ 500 ጣቻ ዝሸይጥ እንተኾይኑ ኣብ 4 ወርሒ ክንደይ ጣቻ ይሸይጥ?
- 12. ስዲድ 8 ሳንዱቕ መዝ ዓዲጉ። ሕድ ሕድ ሳንዱቕ 300 ፍረ መዝ ዝሕዝ እንተኾይኑ ብሓፈሻ ክንደይ ፍረ መዝ ዓዲጉ?
- 13. ኣብ ሓደ ዞባ 100 ቀዳማይ ብርኪ ኣብያተ ትምህርቲ ኣለዎ። ሕድሕድ ቤት ትምህርቲ 8 መምሃሪ ክፍሊ እንተሊዩዎ ብሓፈሻ ክንደይ መምሃሪ ክፍሊ ኣሎ?
- 14. ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ዝገደስ ቦታ እናራባሕኩም ምልኩ።

×	1	2	3	4	5	6	7
100				400			
200					1000		
300							2100
400							
500	500						
600						3600	
800		1600					
900			2700				

ምዕራፍ 5 - ምርጫን ምሥቀስን ሙሉክ ቁልፍተት ክሳብ 10000

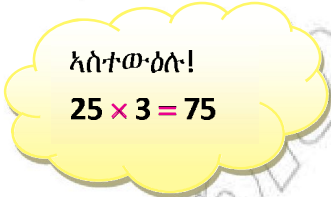
ጳጠነት 2 ወይዘሮ ኣኸሣ 3 ኣላሕም ዓዲገን። ዋጋ ሕድ ሕድ ላሕሚ ብር 2500 እንተኾይኑ ወይዘሮ ኣኸሣ ክንደይ ብር ክፈለገ?

መልስ

$$3 \times 25 = 75$$

$$3 \times 250 = 750$$

$$3 \times 2500 = 7500$$

ስለዚ ወይዘሮ ኣኸሣ ብር 7500 ክፈለገ።

ተመሳሳሊ ኣገባብ ብምጥቃም ርባሓት 10ን 100ን ብቐሊሉን ብቐልኩምን ክትሰርሑ ትክእሉ ኢኹም።

ጳጠነት 3

$$6 \times 14 = 84$$

$$5 \times 15 = 75$$

$$6 \times 140 = 840$$

$$5 \times 150 = 750$$

$$6 \times 1400 = 8400$$

$$5 \times 1500 = 7500$$

ንጥረት 2

ነዞም ዝስዕቡ ርባሓት ኣስልጡ።

1. ኣብ ላዕሊ ካብ ዝረኣኹምዎም ኣብነታት እንታይ መደምደምታ ምሃብ ትክእሉ?
2. ሓደ ፋብሪካ ቆርቆሮ ኣብ መዓልቲ 1200 ቆርቆሮ እንተፍርዶ ኣብ 5 መዓልቲ ዘፍርዶ በዝሒ ቆርቆሮ ንምርካብ ዝቐለለ መንገዲ እንታይ እዩ?

መልመዲ 2

ነዞም ዝስዕቡ ኣራብሑ።

1. 1×1700	2. 1500×2	3. 2×1800	4. 4×1300
5. 8×1200	6. 7×1300	7. 2800×3	8. 1100×9
9. 4200×2	10. 1300×7		

ቃል ግድሳት

11. ሓንቲ ኣውቶቡስ ናብ ሓደ ቦታ በዪሓ ንምምላስ 2200 ኪ.ሜ እንተተጓዲዛ ኣብ ኣርባዕተ ዙር ጉዕዞ ክንደይ ኪ.ሜ ትጓዳዝ?

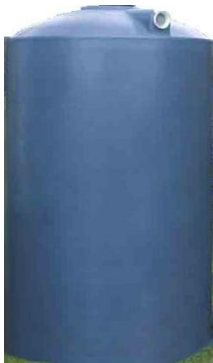
12. ንኣውደ ዓመት ብኣርባዕተ ኣንፈት ኣባጊፊ ናብ ዕዳጋ ወሪደን፡፡ ብሕድ ሕድ ኣንፈት 1200 ኣባጊፊ እንተወሪደን ብጠቐላላ ክንደይ ኣባጊፊ ናብ ዕዳጋ ወሪደን?
- *13. ወይዘሮ ስዓዳ እንቋቕሖ ዘውድቓ 200 ደራሁ ዓዲገን፡፡ ሕድ ሕድ ደርሆ ኣብ ሰሙን 7 እንቋቕሖ እተውድቓ እንተኾይና ወይዘሮ ስዓዳ ኣብ ወርሒ ክንደይ እንቋቕሖ ይእክባ?
14. ነቲ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ዝጎደለ ምልኡ፡፡

×	1000	1500	2800	3300	4200
1					
2					
3		4500			
4					
5					

5.2 ምርባሕ ርባሕት 1000 ዝኾኑ መሰኸ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ

ክጠነኹ 4

ሓደ ገንኪ 1000 ሊትር ማይ ዝሕዝ እንተኾይኑ 3 ተመሳሰልቲ ኣጋንኦ ክንደይ ሊትር ማይ ይሕዙ?

ፍታኽ

$$1 \times 3 = 3$$

$$10 \times 3 = 30$$

$$100 \times 3 = 300$$

$$1000 \times 3 = 3000$$

ስለዝ 3 ኣጋንኦ 3000 ሊትር ማይ ይሕዙ፡፡

መልመዲ 3

ነዞም ዘስዕቡ ሕታታት ኣስልኩ፡፡

1. 1000×5	2. 8000×1	3. 1000×6
4. 9×1000	5. 3×2000	6. 8×1000

ምዕራፍ 5 - ምርባሕን ምሥቀሰን ሙቡስ ቁልፎታት ክሳብ 10000

- 7. ወይዘሮ ሂባን 8 መኻይን ኣለወለን። ሕድ ሕድ መኪና 1000 ኪ.ግ ምሽላ እንተተጻፈና ብሓፈሻ ክንደይ ኪ.ግ ምሽላ ተጻፈት?
- 8. ሓንቲ ነፋሪት ብሰዓት 1000 ኪ.ሜ ትጓዳዝ እንተኾይና ኣብ 6 ሰዓት ክንደይ ኪ.ሜ ትጓዳዝ?
- 9. ዋጋ ሓደ ደፍተር ብር 4 እንተኾይኑ ዋጋ 2000 ደፍተር ክንደይ እዩ?

ክብነት 5 5 ኪ.ግ ሽኮር ክንደይ ግራም እዩ?

ፍታክ ሓደ ኪ.ሎግራም 1000 ግራም እዩ።

$$\begin{aligned} \text{ስለዚ } 5 \text{ ኪ.ግ} &= 5 \times 1000 \\ &= 5000 \text{ ግራም።} \end{aligned}$$

ግጥሚት 3

ነዞም ዘስዕቡ ብቃዕ እናሰራሕኩም ነቲ ባዶ ቦታ ምልክ

- 1. ሓደ ዓቕን ብሜትር እንተተዋሂቡ ናብ ሚሊ ሜትር ንምቕያር እንታይ ከምእንገብር ተመያየጡ።
- 2. ሓደ ዓቕን ብሚሊ ሜትር ተዋሂቡ ናብ ሜትር ክንቕይር እንተደለና ኹ እንታይ ክንገብር ይግባእ?

መልመዒ 4

- 1. ሓደ ሜትር ንውሓት ዘለዎ ገመድ 1000 ሚሊሜትር እንተኾይኑ 7 ሜትር ንውሓት ዘለዎ ገመድ ክንደይ ሚሊሜትር ይኸውን?
- 2. ኣብ ኣዲስ አበባ ሓደ ፅርጊያ ኣብ መዓልቲ 1000 መካይን ዝንገዛሉ እንተኾይኑ ኣብ ሰሙን ክንደይ መካይን ይንገዛሉ?
- 3. ሕድ ሕድ ገባር 3 ኩንታል ድኹዒ ዘድልዮ እንተኾይኑ 3000 ገባራት ክንደይ ኩንታል ድኹዒ የድልዮም?

4. ነዚ ሰደጃ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ባዶ ቦታ ምልኩ።

×	1000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000
1									
2									
3									
4									
5									

5.3 ርባሐቶም ካብ 10,000 ዝነኣሱ መሱኽ ቁፅርታት ምስ በዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ ምርባሕ

5.3.1 ክልተ ሆሂ ዘስዎም መሱኽ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ ምርባሕ

ሀ. ብዋጋ ዓዲ ብምትንታን ምርባሕ

በዚ ኣገባብ እዚ ንምርባሕ ቁፅርታት ብብዓድታት ቁፅሪ ምትንታን ክትዝክሩ ይግባእ።

ንጥራት 4

ሀ. እዞም ዘስዕቡ ቁፅርታት ብዓድታት ቁፅሪ ብኸመይ ይትንታኑ? ሕድ ሕዶም ተመደዮጡሎም።

- 1. $21 = 20 + 1$ 2. $45 = 40 + \square$ 3. $38 = \square + 8$
- 4. $74 = \square + \square$ 5. $56 = \square + \square$ 6. $88 = \square + \square$

ለ. ቁፅርታት ብዓድታት ቁፅሪ ምትንታን ኣብ ምርባሕ ብኸመይ ንጥቅመሎ ትብሉ?

ክብኣት 6 ሰለስተ ገባራት ሕድ ሕዶም 21 ኣጣል እንተሸይጦም ሰለስቲኦም ክንደይ ኣጣል ሸይጦም?

ፍታሕ

$3 \times 21 = ?$

21 ተንቲንካ እንትፀሓፍ $20 + 1$ እዩ።

ነቶም ዓሰርተታትን ሓደታትን

ብ 3 ኣራብሑ

ክልቲኦም ክፋላት ርብሒት ደምሩ

$3 \times 21 = 63$

ስለዚ ሰለስቲኦም ገባራት 63 ኣጣል ሸይጦም።

ዓሰርተ ሓደ	
ታት ታት	
2	1
×	3
20 × 3	→ 60
1 × 3	→ 3
	63

ጳጠነት 7 $53 \times 4 = ?$

ፍታሕ

53 ተንቲንካ እንትፅሓፍ $50 + 3$ እዩ።
 ዓሰርተታትን ሓደታትን ብ4 ኣራብሑ $50 \times 4 \rightarrow 200$
 $3 \times 4 \rightarrow 12$
 ክልቲኦም ክፋላት ርብሒት ደምሩ
 ስለዚ $53 \times 4 = 212$

ሚኒት	ዓሰርተ	ሓደ
ታት	ታት	ታት
	5	3
	×	4
	0	0
	2	1
	2	2

ለ. ትኹል ምርባሕ

ንጥረት 5

ነዞም ዝስዕቡ እናተመደዮጥኩም ስርሑ።

11×5 ንምርባሕ

1. ዓዲ ዓሰርተ ዓዲ ሓደ

$$\begin{array}{r} 1 \quad 1 \\ \times \quad 5 \\ \hline \end{array}$$

- ሀ. 5 ምስ ዓዲ ሓደ ዘሎ 1 እንትራባሕ ክንደይ ይኸውን?
- ለ. እቲ ዝረኽብኩምዎ ኣብ ዓዲ ሓደ ብምፅሓፍ ቀዲልኩም እንታይ ክትገብሩ ይግባእ?
- ሐ. 5 ምስ ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ዘሎ ቁፅሪ እንተራብሑ ኸ?
- መ. እዚ ዝረኽብኩምዎ ኣብ ዓዲ ዓሰርተ እንትፅሕፉ ዝረኽብኩምዎ ቁፅሪ ክንደይ ኮይኑ?
- ራ. 55 ርባሕ 11 ን 5ን ምኻኑ ዶ ተገንዚብኩም?

2. ነዞም ዝስዕቡ ብተመሳሳሊ ኣገባብ እናተመደዮጥኩም ኣራብሑ።

- ሀ. 52×7
- ለ. 46×4
- ሐ. 74×9

ጳጠነት 8

ሓደ ዘምቢል 23 ሙዝ ዝሕዝ እንተኾይኑ 3 ተመሳሳልቲ ዘምቢላት ክንደይ ሙዝ ይሕዙ?

ፍታሕ $23 \times 3 = ?$

መፅሐፍ ተምሃራይ ሳልሳይ ክፍሊ

መጀመርታ ሓደታት አራብሎ	ቀደልኩም ዓሰርተታት አራብሎ::
$\begin{array}{r} 23 \\ \times 3 \\ \hline 9 \end{array}$ $3 \times 3 = 9$	$\begin{array}{r} 23 \\ \times 3 \\ \hline 69 \end{array}$ $3 \times 2 = 6$

ስለዚህ ሰለስቲኦም ዘምቢላት 69 ሙዝ ይሕዙ::

ክንነት 9 አብ ሓደ ቤት ትምህርቲ 5 ተምሃሮ ሕድ ሕድም 46 ፈልስታት ተኸሎም:: ብሓፈሻ ክንደይ ፈልስታት ተተኸሎም?

ጭክ $46 \times 5 = ?$

ሓደታት አራብሎ:: [ሰለስተ አለኒ ትብሎ::]	ዓሰርተታት አራብሎ:: [አለኒ ዝበልኩምም ሓደስኩም ደምሩ::]
$\begin{array}{r} 3 \\ 46 \\ \times 5 \\ \hline 0 \end{array}$ $5 \times 6 = 30$	$\begin{array}{r} 3 \\ 46 \\ \times 5 \\ \hline 230 \end{array}$ $5 \times 4 = 20$ $20 + 3 = 23$

መስመዳ 5

ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ብሚላ ምርባሕ ብዓድታት ምትንታን ኣስፈሎ::

- 1. 18×2 2. 31×3 3. 33×3 4. 24×3
- 5. 15×7 6. 64×9 7. 82×7 8. 99×3

ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ብትኹል ኣራብሎ::

- 9. $\begin{array}{r} 13 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$ 10. $\begin{array}{r} 21 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$ 11. $\begin{array}{r} 14 \\ \times 5 \\ \hline \end{array}$
- 12. $\begin{array}{r} 42 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$ 13. $\begin{array}{r} 63 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$ 14. $\begin{array}{r} 95 \\ \times 8 \\ \hline \end{array}$

ቃል ግድሳት

- 15. ሓደ ሃናዒ ሓደ ማዕዖ ንምግጣም ብር 31 ዘኸፍል እንተኾይኑ 5 ተመሳሳሊ ማዕዖ ንምግጣም ክንደይ ብር የኸፍል?
- 16. 3 ሓረስቶት ሕድሕድም 78 ኩንታል ሰሊጥ ሓፊሶም:: ሰለስቲኦም ሓረስቶት ብጠቕላላ ክንደይ ኩንታል ሓፊሶም?

17. ጌጋ ድለዩ!

ጀማል 8×45 ብቻሉ ብምርባሕ 72 ኢሉ መሊሱ።

ኣገባብ ኣሰራርሕኩ ድማ ብኸምዚ ተገሊፁ ዘሎ ነይሩ።

ስሕተቱ ከመይ ከምዝኾነ ገሊፅኩም ትኽክለኛ መልሲ ሃቡ።

$$\begin{array}{r} 45 \\ \times 8 \\ \hline (8 \times 4) \rightarrow 32 \\ (8 \times 5) \rightarrow 40 \\ \hline 72 \end{array}$$

5.3.2 ምርባሕ ስስተ ሆሂ ዘስምዎ ቁፅርታት ብባዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ

ሀ. ብዋጋ ዓዲ ብምትንታን ምርባሕ

ንጥፂት 6

ሀ. ነዞም ዘስዕቡ ቁፅርታት ብዓድታት ቁፅሪ ከመይ ከምዘትንታኑ ተመደቡ።

1. $134 = 100 + \square + \square$

2. $506 = \square + 6$

3. $382 = \square + 80 + \square$

4. $496 = \square + \square + \square$

5. $773 = \square + \square + \square$

6. $859 = \square + \square + \square$

ለ. ብዓድታት ቁፅሪ ምትንታን ኣብ ምርባሕ ብኸመይ ከምእንጥቀመሉ ተመደቡ።

ጸብነት 10 ኣብ ሓደ ዞባ ንዘርከቡ 124 ኣብያተ ትምህርቲ ሕድ ሕዶም ክልተ ኮምፒዩተራት ተዋሂቡ። ብሓፈሻ ባዘሉ ዝተውሃቡ ኮምፒዩተራት ክንደይ እዩ?

ፍታኽ $124 \times 2 = ?$

124 ተንቲንካ እንትፅሓፍ $100 + 20 + 4$ እዩ።

ሚኢትታት፣ ዓሰርተታትን ሓደታትን ብ2 ኣራብሑ $100 \times 2 \rightarrow 200$
 $20 \times 2 \rightarrow 40$
 $4 \times 2 \rightarrow 8$

ሚኢት	ዓሰርተ	ሓደ
ታት	ታት	ታት
1	2	4
	\times	<u>2</u>
	2	0
	4	0
		<u>8</u>
2	4	8

ነቶም ክፋላት ርብሒት ደምሩ

$124 \times 2 = 248$

ጸብነት 11 $164 \times 5 = ?$

ፍታኽ $164 \times 5 = ?$

164 ተንቲንካ እንትፅሓፍ $100 + 60 + 4$ እዩ።

ሚኢትታት፣ ዓሰርተታትን ሓደታትን ብ5 ኣራብሑ $100 \times 5 \rightarrow 500$
 $60 \times 5 \rightarrow 300$
 $4 \times 5 \rightarrow 20$

ሚኢት	ዓሰርተ	ሓደ
ታት	ታት	ታት
1	6	4
	\times	<u>5</u>
	5	0
	3	0
		<u>20</u>
8	2	0

ነቶም ክፋላት ርብሒት ደምሩ

ስለዚ $164 \times 5 = 820$

መስመዳ 6

ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ብሚላ ምርባሕ ብዓድታት ምትንታን ኣስፈሩ።

- 1. 103×3
- 2. 256×3
- 3. 422×4
- 4. 6×672
- 5. 8×445
- 6. 723×3

ለ. ብትኹል ምርባሕ

ጳጳስ 12 ሰለስተ ደቂ ኣንስትዮ ብማሕበር ተወዲበን ንምስራሕ ሕድ ሕደን 123 ደራሁ እንተዓዲንን ብሓፈሻ ክንደይ ደራሁ ኣለወለን?

ፍታሕ $123 \times 3 = ?$

መጀመርታ ሓደታት ኣራብሑ።	ቀዲልኩም ዓሰርተታት ኣራብሑ።	ኣብ መወዳእታ ሚኢትታት ኣራብሑ
$\begin{array}{r} 123 \\ \times 3 \\ \hline 9 \end{array}$	$\begin{array}{r} 123 \\ \times 3 \\ \hline 69 \end{array}$	$\begin{array}{r} 123 \\ \times 3 \\ \hline 369 \end{array}$

$3 \times 3 = 9$

$3 \times 2 = 6$

$3 \times 1 = 3$

ስለዚ ብጠቐላላ 369 ደራሁ ኣለወለን።

ጳጳስ 13 ሓደ ፋብሪካ እርሳስ ብሰዓት 208 እርሳሳት የፍሪ። ኣብ 4 ሰዓት ክንደይ እርሳሳት የፍሪ?

ፍታሕ $208 \times 4 = ?$

ሓደታት ኣራብሑ። [ኣለኒ ትብሉ]	ዓሰርተታት ኣራብሑ። [ኣለኒ ዝበልኩምም ሓዊስኩም ደምሩ።]	ሚኢትታት ኣራብሑ።
$\begin{array}{r} 3 \\ 208 \\ \times 4 \\ \hline 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ 208 \\ \times 4 \\ \hline 32 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ 208 \\ \times 4 \\ \hline 832 \end{array}$

$4 \times 8 = 32$

$4 \times 0 = 0$

$0 + 3 = 3$

$4 \times 2 = 8$

ክፍል 14 $374 \times 6 = ?$

$\begin{array}{r} 42 \\ 374 \\ \times 6 \\ \hline 2244 \end{array}$	<p>$6 \times 4 = 24$ $24 = 2$ ዓሰርተታትን 4 ሓደታትን ስለዚ 2 አለኒ ትብሉ!</p> <p>$6 \times 7 = 42$ $42 + 2 = 44$ 4 ዕሑፊ 4 አለኒ ትብሉ!</p> <p>$6 \times 3 = 18$ $18 + 4 = 22$</p>
---	---

ስለዚ $374 \times 6 = 2244$ ።

መስመዳ 7

ሀ. ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ብሚሳ ምርጫ ብዓድታት ምትንታን ኅስጠኡ።

1. 211×2	3. 333×3	5. 258×5	7. 282×6
2. 321×3	4. 225×9	6. 914×3	8. 589×4

ለ. ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ብሚሳ ትኹል ምርጫ ኅስጠኡ።

9. 242	10. 441	11. 113	12. 712	13. 264	14. 925
$\times 2$	$\times 2$	$\times 5$	$\times 6$	$\times 3$	$\times 7$

ቃል ገድሳት

15. ሓደ ቆርቆሮ ዘይቲ 4 ሊትር ዝሕዝ እንተኾይኑ ተመሳሳሊ 122 ቆርቆሮታት ክንደይ ሊትር ዘይቲ ይሕዙ?
16. ሓደ ነዳቂ ኣብ መዓልቲ 325 ብሎኬት ዝነድቕ እንተኾይኑ ኣብ 5 መዓልቲ ክንደይ ብሎኬት ይነድቕ?

ሐ. ሚሳ ሳተስ

እዚ ሚሳ እዚ ደቂሰባት ንብዙሕ ዘመናት ክጥቀሙሉ ፀኒሖም እዮም። በዚ ሚሳ እዚ ንምጥቃም መሰረታዊ ስልጠታታት ምርጫ ምፍላጥ ስራሕትኹም ዝቐለለ ይገብሮ።

ክፍለ-14 $25 \times 6 = ?$

ብንጠብጣብ ኣግድም ተሰሪሖም ዘለዉ መስመራት ላተስ ተባሂሎም ይፅውዑ።

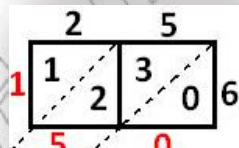
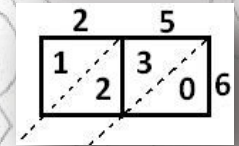
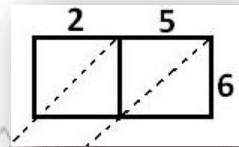
25 ኣብ ልዕሊ እቲ ሳንዱቕ ፅሓፉ።

6 ድማ ኣብ ጎሊ እቲ ሳንዱቕ ፅሓፉ።

መጀመርታ 5×6 ቀዳሎ ድማ 2×6 ኣራቢሕኹም ኣብቲ ምስሊ ተፃሒፉ ከምዘሎ ፅሓፉ።

ኣብ ሕድ ሕድ ሰያፍ መስመር ዘለዉ ቁፅርታት ደምሩ።

ስለዚ $25 \times 6 = 150$

ክፍለ-15 $59 \times 7 = ?$

59 ኣብ ልዕሊ እቲ ሳንዱቕ ፅሓፉ።

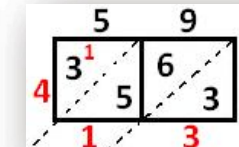
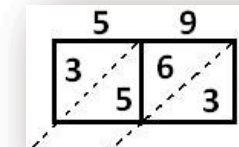
7 ድማ ኣብ ጎሊ እቲ ሳንዱቕ ፅሓፉ።

መጀመርታ 7×9 ቀዳሎ ድማ 7×5 ኣራቢሕኹም ኣብቲ ምስሊ ተፃሒፉ ከምዘሎ ፅሓፉ።

ኣብ ሕድ ሕድ ሰያፍ መስመር ዘለዉ ቁፅርታት ደምሩ።

ክትድምሩ እንተለኹም እቲ ድማር 10 ወይ ድማ ካብ 10 ዝበልፅ እንተኾይኑ ዓዲ ሓደ ዘሎ ቁፅሪ ፅሒፍኩም እቲ ዝተረፈ ዓዲ ዓሰርተ ምስ ዘሎ ቁፅሪ ብሰያፍ ደምሩ።

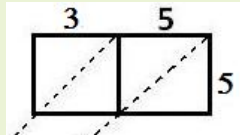
ስለዚ $59 \times 7 = 413$

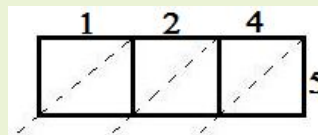
መስመዳ 8

ሀ. ሚሳ ሳተስ ተጠቓምኩም ኣራብኩ።

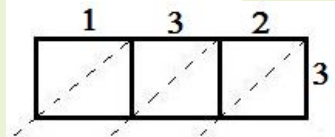
1. 35×5

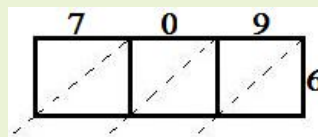
2. 124×5

3. 132×3

4. 709×6

ለ. ነዞም ዝስዕቡ ኣራብኡ፡፡

1. 71×6

2. 350×3

3. 163×3

4. 384×4

5. $525 \times \square$

6. 780×7

5.3.3 ቃስ ገደብ

ክንነት 16 ሓደ መኪና ብሰዓት 65 ኪ.ሜ ዝጓዓዝ እንተኾይኑ ኣብ 6 ሰዓት ክንደይ ኪ.ሜ ይጓዓዝ?

ፍታክ ኣብ ውሽጢ 6 ሰዓት ክንደይ ኪ.ሜ ከምዝጓዓዝ ንምፍላጥ 65 ብ 6 ነራብኡ፡፡

$$65 \times 6 = 390$$

ስለዚ እቲ መኪና ዕዕነት 390 ኪ.ሜ ይጓዓዝ፡፡

መስመዳ 9

1. ዋጋ ሓደ ሊትር ናፍጣ ብር 16 እንተኾይኑ ዋጋ 105 ሊትር ናፍጣ ክንደይ ይኸውን?
2. ለታይ ብር 4 እንተሊዩዎ ዘለዎ ገንዘብ ብሳንቲም ክንደይ እዩ?
3. ሓደ ደስጣ 500 ወረቐት ይሕዝ፡፡ ኣይተ ደስታ 4 ደስጣ ወረቐት እንተዓዲጎም ብጠቐላ ክንደይ ወረቐት ዓዲጎም?
4. ዋጋ ሓደ ኪሎ ግራም መዓር ብር 90 እንተኾይኑ ዋጋ 6 ኪሎ ግራም መዓር ክንደይ ይኸውን?
5. ዋጋ ሓደ ደፍተር ብር 5 እንተኾይኑ ዋጋ 62 ደፍተር ክንደይ ይኸውን?
6. ሕርይቲ 8 ኣባጊዕ ኣህጢራ ሕድ ሕደን ብብር 760 እንተሸይጣ ብድማር ክንደይ ብር ረኽባ?
7. መሓመድ 3 ኣዕርኽቲ ኣለውዎ፡፡ ንሕድ ሕዶም 28 ከረሜላ ክህብ ደልዩ፡፡ ክንደይ ከረሜላ ክህልዎ ይግባእ?
8. ሓደ ማሕበር ዘፈፍቲ ዓሣ ኣብ መዓልቲ 110 ዓሳታት ዝዘፍፍ እንተኾይኑ ኣብ 5 መዓልቲ ክንደይ ዓሳታት ይዘፍፍ?

5.4 ክፍብ 10,000 ዘስጧ ርባሓት 10ን 100ን ን10ን ንበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅርን ምምቃል

5.4.1 ክፍብ 10,000 ዘስጧ ርባሓት 10ን 100ን ን 10 ምምቃል

ንጥረት 7

ብርክት ዘበሉ ባሊቃታት/ፀፀራት ብምእካብ ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ምምቃል ስርሑ።

1. 20 ባሊቃታት ን10 ቆልፀ-እንተተመቐሉ ክክንደይ ይበፅሑም? $20 \div 10 = \underline{\quad}$

2. 50 ባሊቃታት ን 10 ተምሃሮ እንተተመቐሉኻ ክክንደይ ይበፅሑም? $50 \div 10 = \underline{\quad}$

ኅብ $U \div n = m$
 U - ተመቃሳይ
 n - መቓሳይ
 m - ብፅሒት

ካብቲም ኅብ ሳዕሲ ተዋሂቦም ዘስጧ መሉእ ሓሳባት ምምቃል እንታይ ተዓዚብኩም?

እስቲ ነዞም ዘስዕቡ መሉእ ሓሳባት ምምቃል ብተመሳሳሲ ኅገባብ ምቕሎ።

- 3. $30 \div 10$ 4. $80 \div 10$ 5. $130 \div 10$
- 6. $280 \div 10$ 7. $2070 \div 10$ 8. $6500 \div 10$

ል.በ

ዋጋ ዓዲ ሓደ “0” ዘኾነ ቁፅሪ ብ 10 እንትምቀል ብፅሒቱ ካብቲ ተመቃሳይ ዓዲ ሓደ ዘሎ “0” ብምግዳፍ ዝርከብ ቁፅሪ እዩ።

ክብነት 1 $60 \div 10 = 6$ $2000 \div 10 = 200$ $300 \div 10 = 30$
 $7040 \div 10 = 704$ $670 \div 10 = 67$ $8830 \div 10 = 883$

ንጥረት 8

ሃፍቶም 450 ን 10 ንምምቃል ብዓድታት ቁፅሪ ብምትንታን በዚ ዝስዕብ ኣገባብ ሰሪሑ።

450 ብምትንታን እንትፀሓፍ $400 + 50$ እዩ። ነዚ ስዒቡ

$400 \div 10 = 40$ ፣ $50 \div 10 = 5$

ስለዚ $450 \div 10 = 40 + 5 = 45$ ይኸውን።

ሃፍቶም ዝተኸተሉ ኣገባብ ትኽክል ምዃኑ ተመያዩ።

ምዕራፍ 5 - ምርጫን ምሥቀስን ሙሉክ ቁልፎቻት ክሳብ 10000

ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ኣብ ንጥፈት 8 ዘረኻኹምም ኣገባብ ተኸቲልኩም ምቕሱ።

- 1. $550 \div 10$ 2. $780 \div 10$ 3. $700 \div 10$
- 4. $3300 \div 10$ 5. $4220 \div 10$ 6. $5670 \div 10$

መስመዳ 10

ምቕሱ።

- 1. $80 \div 10$ 2. $180 \div 10$ 3. $570 \div 10$ 4. $620 \div 10$
- 5. $710 \div 10$ 6. $890 \div 10$ 7. $900 \div 10$ 8. $1000 \div 10$
- 9. $1200 \div 10$ 10. $2000 \div 10$

ቃል ግድሳት

- 11. 110 ኣባላት ማሕበር ካብ ዘፍረደውን ኣባጊዕ እተን 650 እንተተመቐሉም ሕድ ሕድም ክክንደይ ይበፅሖም?
- 12. ሓደ ገባሪ ሰናይ ሓጋዚ ንዘይብሉም 10 ተምሃሮ 50 ደፋትር ዓዲጉ ብማዕረ እንተተመቐሉም ሕድ ሕድም ክክንደይ ይበፅሖም?
- 13. 60 ኩንታል ቡን ን10 ሰባት ብማዕረ እንተተመቐሉ ሕድ ሕድም ክክንደይ ይበፅሖም?

5.4.2 ክኣብ 10,000 ዘሰጠ ርባሕን ብበዓል ሓደ ሆሂ ቁልፊ ምምቃል

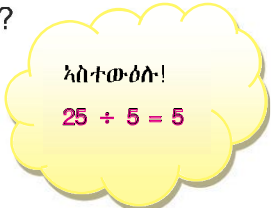
ኣጠነቲ 1 መብርሂት 250 እንቋቕሖ ኣለዎ። ኣብ 5 ዘምቢል ብማዕረ እንተተመቐሉ ኣብ ሕድሕድ ዘምቢል ክንደይ እንቋቕሖ ይህሉ?

ፍታሕ

$25 \div 5 = 5$

$250 \div 5 = 50$

$2500 \div 5 = 500$

ስለዚ ኣብ ሕድ ሕድ ዘምቢል 50 እንቋቕሖ ይህሉ።

ተመሳሳሊ ኣገባብ ብምጥቃም ርባሕት 10ን 100ን ብቐሊሉ ምምቃል ትክክሉ ኢኹም።

- $6 \div 3 = 2$ $28 \div 7 = 4$
- $60 \div 3 = 20$ $280 \div 7 = 40$
- $600 \div 3 = 200$ $2800 \div 7 = 400$
- $6000 \div 3 = 2000$

ንጥረት 9

ነዞም ዘስዕቡ ተመድዩጡሎም፡፡

$6 \div 2 = 3$

1. እዚ ብምጥቃም $60 \div 2 = \square$ ብኸመይ ተስልሑ?
2. $6 \div 2 = 3$ ስለዝኾነ ድሕሪ 3 ሓደ 0 እንተቐማጥና እንታይ ንረክብ? እዚ ምስ $60 \div 2 = \square$ እንታይ ርክብ ኣለዎ ትብሉ?
3. $600 \div 2 = \square$ ክነስልሕ እንተደለና ብሓፂሩ ብኸመይ ክንሰርሕ ንክእል?

መልመዳ 11

ነዞም ዘስዕቡ ኣስልሑ፡፡

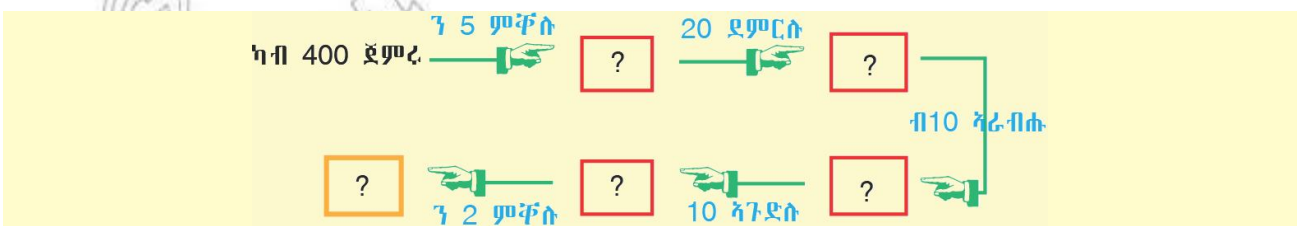
1. $180 \div 2$	2. $600 \div 3$	3. $400 \div 4$	4. $560 \div 8$
5. $4500 \div 5$	6. $2100 \div 3$	7. $3000 \div 6$	8. $4900 \div 7$
9. $6400 \div 8$	10. $8100 \div 9$	11. $2 \overline{)40}$	12. $3 \overline{)300}$
13. $3 \overline{)1200}$	14. $4 \overline{)8000}$	15. $5 \overline{)3500}$	

ቃል ግድሳት

16. ወይዘሮ ኣሊማ ኣብ 4 መዓልቲ 3200 እንቋቆሖ ሸይጠን፡፡ ኣብ ሕድሕድ መዓልቲ ማዕረ በዝሒ እንቋቆሖ እንተሸይጠን ኣብ ሓደ መዓልቲ ክንደይ እንቋቆሖ ሸይጠን?
17. ብማሕበር ዝተወደቡ 6 መናእሰይ ኣብ ዓመት ብር 3000 ግብሪ ከፈሎም፡፡ ሕድሕዶም ክንደይ ይኸፍሉ?
18. 5 ኅረባብቲ ማዕረ ብር ኣዋጊኦም ብ 4000 ብዕራይ ዓዲጎም፡፡ ሕድሕዶም ክክንደይ ኣዋጊኦም?

ተወሳኺ ሕቶ

መልሱ ክንደይ እዩ?

5.5 ክሳብ 10000 ዘለዉ ሙሉክ ቁፅርታት ብግል ሓደ ሆኑ ብተረፍን ብዘይተረፍን ምምቃል

5.5.1 ሙሉክ ቁፅርታት ብግል ክገልጹ ሆኑ ብዘይተረፍ ምምቃል

ንጥረት 10

ነዞም ዘለዎቦ ብኸመይ ክምትመኛሉ ተመደዩ።

1. $3 \overline{)12}$
2. $2 \overline{)10}$
3. $4 \overline{)28}$
4. $6 \overline{)30}$
5. $8 \overline{)72}$
6. $7 \overline{)49}$

ኣብ ብዘይተረፍ ምምቃል መቻልን ብፅሒትን እንትራብሑ ተመቃሳይ ክህቡ ይግባእ። ማለት

$$U \div N = M \text{ እንተኾይኑ}$$

$$M \times N = U$$

ኩሉገዘ ሓቂ እዩ።

ብዘይተረፍ ምምቃል እንትበሃል እንታይ ማለት እዩ?

ጳጠነት 1 ቤተ መንግስቲ ሃፀይ ዮሃንስ ንምርኣይ ዝመጡ 72 ተምሃሮ ኣለዉ። ኣርባዕተ መራሕቲ ብማዕረ ተመቐሎም እንተርኣዮም ሕድ ሕድ መራሒ ንክንደይ ተምሃሮ የርኢ?

ፍታሕ $72 \div 4 = ?$

ደረጃ 1

$$\begin{array}{r} 1 \\ 4 \overline{)72} \\ \underline{-4} \\ 3 \end{array}$$

ዓለርተታት ምቕሉ

$$7 \div 4 = ?$$

$$1 \times 4 = 4$$

$$2 \times 4 = 8$$

ስለዚ 1 ግዘ ይበፅሖ።

$$\text{ኣራብሑ } 1 \times 4 = 4$$

$$\text{ኣጉድሉ } 7 - 4 = 3$$

ደረጃ 2

$$\begin{array}{r} 18 \\ 4 \overline{)72} \\ \underline{-4} \\ 32 \\ \underline{-32} \\ 0 \end{array}$$

3 34 ኣይምቀልን።

ስለዚ 2 ነውርድ።

$$32 \div 4 = ?$$

$$32 \div 4 = 8 \text{ ምክንያቱ}$$

$$8 \times 4 = 32$$

ስለዚ 8 ግዘ ይበፅሖ።

$$\text{ኣራብሑ } 8 \times 4 = 32$$

$$\text{ኣጉድሉ } 32 - 32 = 0$$

መረጃግዳ

18 → ብፅሒት

× 4 → መቻሊ

72 → ተመቃሊ

ስለዚ ሕድ ሕድ መራሒ 18 ተምሃሮ የርኢ።

መስመዳ 12

ምቅቶ:: መስስኹም ደማ ካረጋገጹ::

1. $2\overline{)24}$	2. $4\overline{)52}$	3. $5\overline{)65}$	4. $3\overline{)27}$
5. $3\overline{)36}$	6. $6\overline{)78}$	7. $7\overline{)84}$	8. $8\overline{)48}$
9. $6\overline{)60}$	10. $9\overline{)99}$		

5.5.2 መስክ ቁፅርታት ብገጽ ክፍት ሆሂ ብተረፍ ምምቃል

ንጥረት 11

ነዞም ዘስዕቡ ምቃሳት ብምርኻይ ቀዲሎም ኣብ ዘሰጠ ሕተታት ኣሰሳልሓ ተመደዩ፡፡

$\begin{array}{r} 6 \\ 5\overline{)38} \\ -30 \\ \hline 8 \end{array}$	$\begin{array}{r} 6 \\ 5\overline{)35} \\ -30 \\ \hline 5 \end{array}$	$\begin{array}{r} 6 \\ 5\overline{)32} \\ -30 \\ \hline 2 \end{array}$
--	--	--

1. ተረፍ ክኸውን ዝክእል ኣየናይ እዩ 8፣ 5 ወይስ 2? ንምንታይ?
2. ተረፍ ካብ መቐለ ክበልፅ ይክእልዩ? ማዕረኽ?
3. ዝኾነ ቁፅሪ ን 5 እንትምቀል ተረፍ ክኾነ ዝክእሉ ቁፅርታት እንመን እዮም?

$$\begin{array}{r} 6 \\ 5\overline{)38} \\ -30 \\ \hline 8 \end{array}$$

4. ን $\frac{-30}{8}$ መሊእኹም እንተተመቐሉ ተረፍ ክንደይ ይኸውን?
5. ካብዚ ዝወሰድኩምዎ ትዕዘብቲ መሰረት ብምግባር ብዛዕባ ተረፍ መደምደምታ ሃቡ፡፡

ክብኻት 1 ወይዘሮ ተኸኣ 14 ሊትር ፀባ ሓሊበን፡፡ 3 ሊትር ብዝሕዙ ጀሪካናት ክመቐልኦ እንተደልዩን ክንደይ ጀሪካን የድልዩን? ዝተርፈን ፀባኽ ክንደይ እዩ?

ፍታኽ አሰላልሓ፣ $14 \div 3 = ?$

$$\begin{array}{r} 4 \\ 3 \overline{)14} \\ -12 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \text{ ተረፍ } 2 \\ 3 \overline{)14} \\ -12 \\ \hline 2 \end{array}$$

1 3 3 ኣይምቀልን።
ኣብ 14 ክንደይ ሰለስተታት ኣለዉ?

- 1 × 3 = 3
- 2 × 3 = 6
- 3 × 3 = 9
- 4 × 3 = 12 ስለዚ 4 ሰለስተታት ኣለዉ።
- ኣራብሒ፡ 4 × 3 = 12.
- እቲ ርባሕ ኣጉድሉ፡ 14 — 12 = 2
- ኣወዳድሩ 2 < 3
- ስለዚ 2 ተረፍ ይኸውን

መረገዒ

$$\begin{array}{r} 3 \text{ መቓሊ ምስ} \\ \times 4 \text{ ብፅሒት} \\ \hline \text{ኣራብሒ} \\ 12 \\ + 2 \text{ ተረፍ ደምሩ} \\ \hline 14 \text{ ዝረኽቡኩምዎ} \\ \text{ውፅኢት ተመቃላይ} \\ \text{ክኸውን ይግባእ።} \end{array}$$

ስለዚ 4 ጆሪካናት ተጠቐመን 2 ሊትር ተረፍ ይህልወን።

ፊ.በ! ኣብ እዋን ምምቃስ ተረፍ ካብ መቓሊ ክንእስ ኣሰዎ።

መስመዒ 12

ምቐሱ፡፡ መስከሹም ደማ ኣረጋገፁ፡፡

1. $3 \overline{)36}$	2. $2 \overline{)34}$	3. $4 \overline{)56}$	4. $5 \overline{)70}$
5. $3 \overline{)20}$	6. $6 \overline{)19}$	7. $7 \overline{)35}$	8. $9 \overline{)41}$
9. $4 \overline{)76}$	10. $4 \overline{)88}$	11. $3 \overline{)84}$	12. $6 \overline{)96}$
13. $6 \overline{)10}$	14. $9 \overline{)25}$	15. $8 \overline{)75}$	

ቃስ ግድባት

- 16. ቤት ፅሕፈት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ወረዳ ሳምረ ንገባራት 84 ዘመናዊ ቆፎ ንህቢ ብማዕረ እንተሸሊምዎም ሕድሕዶም ክክንደይ ቆፎ ይበፅሖም?
- 17. ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ 4 ህንፃታት፣ ኣብዘን ህንፃታት ደማ 20 መምህራ ክፍልታት ኣለዉ። ሕድሕድ ህንፃ ማዕረ በዝሒ መምህራ ክፍሊ እንተሊዩዎን ኣብ ሓደ ህንፃ ዝህሉ በዝሒ መምህራ ክፍሊ ክንደይ እዩ?

18. 8 ገባራት 24 ሜትር ንውሐት ዘለዎ ገመድ ብማዕረ እንተተማቂሎም ሕድሕድም ከክንደይ ሜትር ይበፀሑም?
19. ኣብ 1 ወርሒ 30 መዓልቲ፣ ኣብ ሓደ ሰሙን ድማ 7 መዓልቲ ኣሎ። ኣብ ሓደ ወርሒ ክንደይ ሰሙናት ኣለዉ? ተረፍ መዓልቲኹ?
20. 42 ሳ.ሜ ቁመት ኣብ ዘለዎ መቐመጢ መፅሐፍ ክንደይ 6 ሳ.ሜ ርጉዲ ዘለዎም መጻሕፍቲ ምቕማጥ ይከኣል?

5.5.3 በዓል ስለስተ ሆሂ መሰኛ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ ምምቃል

ንጥረት 12

ነዞም ዝስዕቡ ብኸመይ ከምእትመቐቑ ተመደቡ። ምስ መቓምጥኹም እናተመደጥኹም ድማ ንሕድሕድ እናመቐልኹም መልስኹም ኣረጋግፁ።

1. $2 \overline{)226}$	2. $3 \overline{)396}$	3. $4 \overline{)528}$
4. $6 \overline{)865}$	5. $5 \overline{)730}$	6. $4 \overline{)925}$
7. $8 \overline{)905}$	8. $7 \overline{)900}$	9. $9 \overline{)990}$

ጸብነት 1 ቢሮ ትምህርቲ ክልል ትግራይ 628 መጻሕፍቲ ዓዲጉ 74 ወረዳታት ብማዕረ ሸሊሙ። ሕድ ሕድ ወረዳ ክንደይ መጻሕፍቲ ይበፀሑ?

ኣብ ሕድ ሕድ ብርኪ ስራሕትኹም ዝተሰርሑ ስልሒታት ምስ ብዎትኩም ኮይንኩም እናተመደጥኩም ስርሑ። ንመማህርትኹም ድማ ኣረድኡ።

ጭክ $628 \div 4 = ?$

ደረጃ 1	ደረጃ 2	ደረጃ 3
$\begin{array}{r} 1 \\ 4 \overline{)628} \\ \underline{-4} \\ 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 15 \\ 4 \overline{)628} \\ \underline{-4} \\ 22 \\ \underline{-20} \\ 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 157 \\ 4 \overline{)628} \\ \underline{-4} \\ 22 \\ \underline{-20} \\ 28 \\ \underline{-28} \\ 0 \end{array}$

- መረጋገጺ**
- 157** → ብፅሒት
 - × 4** → መቓላይ
 - 628** → ተመቃላይ

ስለዚ ሕድሕድ ወረዳ 157 መጻሕፍቲ ይበፀሑ።

ክፍል 2 ተኪአን ኣብ ገደንኣ ዘብቆለቶ 144 ኪ.ግ ካሮት ኣብ 6 ማዕረ ጠሚራቶ። ብጠቕላላ ክንደይ ጥማራት ኣለዋ?

ፍታክ $144 \div 6 = ?$

ደረጃ 1	ደረጃ 2
$\begin{array}{r} 2 \\ 6 \overline{)144} \\ \underline{-12} \\ 2 \end{array}$ <p>1 ን 6 ኣይምቀልን። ኣብ 14 ክንደይ ሽዱሽተታት ኣለዉ? $1 \times 6 = 6$ $2 \times 6 = 12$ $3 \times 6 = 18$ ስለዚ 2 ሽዱሽተታት ኣለዉ። ኣራብሑ፣ $2 \times 6 = 12$. ርብሑት ኣጉድሉ፣ $14 - 12 = 2$ ኣወዳድሩ $2 < 6$</p>	$\begin{array}{r} 24 \\ 6 \overline{)144} \\ \underline{-12} \\ 24 \\ \underline{-24} \\ 0 \end{array}$ <p>2 ን 6 ኣይምቀልን። ስለዚ 4 ነውርድ። $24 \div 6 = 4$ ምኽንያቱ $4 \times 6 = 24$ ኣራብሑ፣ $4 \times 6 = 24$ ኣጉድሉ፣ $24 - 24 = 0$</p>

ስለዚ 24 ጥማራት ኣለዋ።

መስመዳ 13

ነዞም ዘስዕቡ ኣስጠሑ።

1. $298 \div 2$	2. $888 \div 8$	3. $324 \div 4$
4. $685 \div 6$	5. $108 \div 6$	6. $380 \div 8$
7. $2 \overline{)486}$	8. $5 \overline{)865}$	9. $6 \overline{)679}$
10. $4 \overline{)304}$	11. $3 \overline{)133}$	12. $7 \overline{)497}$

5.5.4 በዓስ ክርባስት ሆሂ መሰኛ ቁፅርታት ብባዓስ ሐይ ሆሂ ቁፅሪ ምምቃስ

ንጥረት 13

- ሀ.** ሓደ ስራ-ሕተኛ ብር 2642 ተኸፊሎም። ፍርቁ ንገዛ ፍርቁ ድማ ኣብ ባንኪ ዓቂሩ። ንገዛ ወፃኢ ዝገበሮ ብር ክንደይ እዩ?
- ለ.** 6859 ተሳተፍቲ ልምዓት ኣብ 5 ዓውደ ስራ-ሕቲ ብማዕረ እንተተመቐቐሎም ኣብ ሕድ ሕድ ዓውደ ስራ-ሕ ክንደይ ተሳተፍቲ ኣለዉ?
- ሐ.** ኣብ ምምቃል በዝሒ ሆሂያት ተመቃሊ እናበዘሉ እንተኸዱ ኣብ ምምቃል ዝህሉ ክይዲ እንታይ ክምዘኸውን ተመያየጡ።

ንጥነት 1 ሰለስተ ቱሪስትታት ካብ ኣዲስ አበባ ናብ ኣክሱም ብመንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ንክንጎዙ ብር 3753 ከፊሎም። ሕድ ሕድም ክንደይ ብር ከፊሎም?

ፍታክ

$ \begin{array}{r} 1251 \\ 3 \overline{)3753} \\ \underline{-3} \\ 07 \\ \underline{-6} \\ 15 \\ \underline{-15} \\ 03 \\ \underline{-3} \\ 0 \end{array} $	<p>ሽሓት ምቐሉ: $3 \div 3 = 1$ ኣራብሒ $1 \times 3 = 3$ ኣጉድሉ $3 - 3 = 0$ ሚኡትታት ምቐሉ: $7 \div 3 = ?$ $2 \times 3 = 6$: ሰለዚ 2 ግዘ ይበፅሕ። ኣጉድሉ $7 - 6 = 1$ 1 ን3 ኣይምቀልን። ሰለዚ 5 ኣውርዱ። ዓሰርተታት ምቐሉ: $15 \div 3 = ?$ $5 \times 3 = 15$ ኣጉድሉ $15 - 15 = 0$ ሓደታት ምቐሉ: $3 \div 3 = ?$ $1 \times 3 = 3$ ኣጉድሉ $3 - 3 = 0$</p>
--	--

ስለዚ ሕድ ሕድም ብር 1251 ከፊሎም።

መስመዲ 14

ምቐሉ። መስከሹም ድማ ኣረጋግጹ።

1. $2 \overline{)4312}$	2. $7 \overline{)5922}$	3. $5 \overline{)3469}$	4. $6 \overline{)8022}$
5. $4 \overline{)5284}$	6. $3 \overline{)3174}$	7. $8 \overline{)4328}$	8. $9 \overline{)8055}$

5.5.5 ርክብ ምርባሕን ምምቃልን

ንጥረት 14

- ሀ. ኣብ ሞንጎ ምምቃልን ምርባሕን እንታይ ርክብ ተዓዚብኩም? ተመያዩ።
- ለ. ነዞም ዝስዕቡ ርክባት ምርባሕን ምምቃልን ብምስትውዓል

$4 \times 8 = 32$ $32 \div 8 = 4$ $32 \div 4 = 8$	$6 \times 5 = 30$ $30 \div 5 = 6$ $30 \div 6 = 5$	$9 \times 8 = 72$ $72 \div 8 = 9$ $72 \div 9 = 8$
---	---	---

1. ኣብ ምርባሕን ምምቃልን እንታይ ዓይነት ርክብ ኣሎ?
2. ካብዚ እንታይ መደምደምታ ምሃብ ትክእሉ?

ጽንጻን 1 ዋጋ 'ቀ' ድለዩ።

1. $\phi \div 7 = 25$
2. $\phi \times 10 = 470$

ጭኸ $\phi \div 7 = 25$
 እዚ ማለት
 $\phi = 7 \times 25$
 $\phi = 175$ እዩ።
 ስለዚ ዋጋ ϕ 175 እዩ።

ጭኸ $\phi \times 10 = 470$
 እዚ ማለት
 $\phi = 470 \div 10$
 $\phi = 47$ እዩ።
 ስለዚ ዋጋ ϕ 47 እዩ።

መስመዲ 15

ዋጋ 'ቀ' ድለዩ።

1. $\phi \div 10 = 80$
2. $\phi \div 5 = 70$
3. $42 \div \phi = 7$
4. $360 \div \phi = 6$
5. $4 \times \phi = 40$
6. $10 \times \phi = 2500$
7. $\phi \times 3 = 642$
8. $\phi \times 8 = 4976$

ቃል ግድሳት

ጥያቄ 1 ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ ተምሃሮ 3^ይ ክፍሊ 480 ዝተፈላለዩ ፈልስታት ተኸሎም። ሕድ ሕድም 6 ፈልሲ እንተተኸሎም በዝሒ ተምሃሮ ክንደይ እዩ?

ፍታሕ በዝሒ ተምሃሮ ንምርካብ በዝሒ ፈልሲ ንበዝሒ ሕድ ሕድ ተምሃራይ ዝተኸሎ ፈልሲ ንመቅል።

$$480 \div 6 = 80$$

ስለዚ በዝሒ ተምሃራይ 80 እዩ።

መስመዳ 16

1. ኣይተ ሕሱፍ ዝነበረኦም 216 ኣጣል ን 4 ደቆም ብማዕረ መቐሎም። ሕድሕድም ክክንደይ ይበፅሖም?
2. ብማሕበር ዝተወደቡ ሓረስቶት 456 ኣላሕም ኣለወኦም። ብማዕረ በዝሒ ናብ ሰለስተ ሕዛእቲ እንተዋፊሮምወን ኣብ ሕድሕድ ሕዛእቲ ክንደይ ኣላሕም ተዋፊረን?
3. ኣይተ ፀቐባይ ኣብ ዓፂ ዓፂ ንዝወፀሉ 7 ሰራሕተኛታት ብር 280 ክፈሎም። ንሕድሕድ ሰራሕተኛ ክንደይ ብር ክፈሎም?
4. ወይዘሮ ፎዝያ መህጠሪ ጠለ በጊዕ ኣለወን። ኣብ ዘህጠረኦን 812 ኣባጊዕ ን 7 ሆቴላት ብማዕረ እንተሸይጠን ንሕድ ሕድ ሆቴል ክንደይ ሸይጠን?
5. ኣባዲት ኣብ 8 ሰዓት 240 ፈልሲ ተኸላ። ኒዲማ ድማ ኣብ 5 ሰዓት 200 ፈልሲ ተኸላ። ኣብ ውሽጢ ሓደ ሰዓት ዝበዝሐ ፈልሲ ዝተኸለት መን እያ? ምክንያትኩም ድማ ኣቐርቡ።
6. ኑርሑሴን መሸጢ ፍረምረ ሹቕ ኣለዎ። ኣብ ሓደ እዋን 10 ኪሎ ግራም ኣራንሺ ብብር 50 ዓዲጉ ብብር 70 ሸይጡ።
 - ሀ. ኑርሑሴን ን1 ኪ.ግ ኣራንሺ ብክንደይ ብር ዓዲጉ?
 - ለ. ኑርሑሴን ን1 ኪ.ግ ኣራንሺ ብክንደይ ብር ሸይጡ?
 - ሐ. ኑርሑሴን ኣብ 1 ኪ.ግ ኣራንሺ ክንደይ ብር ክስቢ ረኺቡ?
 - መ. ኑርሑሴን ክንደይ ብር ክሲቡ?